



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Adhuc de excellentia Castitatis. Cap. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

in cordibus hominum, in quibus latebat immunditia, & turpitudine, omnis continentia ac pudicitia succrescet. Carnali dicit diabolus: delectare in carne, & dabit tibi quod metuis, molestiam, & anxietatem, & conscientiae morsus. Casto vero, & pudico ait Spiritus Dei: Delectare in Domino, & dabit tibi quod cupis, laetitiam, & iucunditatem, ac petitiones cordis tui. Hancque delectationem non tantum ex aliis virtutibus, sed etiam ex Castitate decerpi Bernardus aperte confirmat. Quis vestrum, ait, ad fratres suos loquens, qui non saepe expertus sit conscientiae bonae delectationem: Qui non gustauerit saporem Castitatis, Humilitatis, Charitatis: Non est haec delectatio potus, neque cibi, aut similis cuiuslibet rei, delectatio tamen est, & maior omnibus illis. Diuina enim est, & non carnalis delectatio: & cum in his delectamur, plane delectamur in Domino. Praecipua causa, ob quam spurcitiae carnis amantur, delectatio est. Iam igitur contemptantur, quandoquidem in Castitate purissima maiores, & veriores, ac purissimae deliciae ab eius amatoribus inuentae sunt; quas si impudicus non percipit, castus tamen & pudicus attingit.

Adhuc de Excellentia Castitatis.

CAPVT IV.



ANTAE numero sunt excellentiae Castitatis, ut non poterint vno capite comprehendere, & ideo sub nouo titulo eas explicare pergamus. Castitas pulcherrima virtus est, immo tanta est eius pulchritudo, ut puritatis & mundiciae nomen obtinere meruerit. Eumque mundum, & pulchrum, & splendidum dicamus, qui virtutibus reliquis decorem Castitatis adiunxit. Tam magnus est huius praestantissimae virtutis decor, ut Dominum ipsum auctorem pulchritudinis ad sui amorem alliciat. Quasi admiratur ille animam perpetua continentia vestitam. Quae est ista, quae ascendit, inquit, per desertum, sicut virgula sumi ex aromatis myrrha, & thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij? An non desertum eo tempore legis scriptae continentia perpetua erat, quam nemo nisi ex speciali praecipito Domini, audebat excolere, cum scriptum esset: Maledictus, qui non fecerit semen in Isaac? Sed per hoc desertum ascendens anima casta, multa habet immensis decoris insignia, quae eius sponsum admitterentur. Ascendit ut virgula. Quid rectius? Et ut virgula sumi. Quid humilior? Proccedit aromatum plena. Quid ornatus? Myrrha mortificationis perfusa, quid honestius: thus orationis redolens, quid suauius? Vniuersum puluerem pigmentarium perfectae imitationis Christi habens, quid locupletius? Haec sunt, quae Castitatem suffulcunt, atque custodiunt: quia Castitas non est secura, nisi intentionis rectitudine & humilitate fundetur, & aliis virtutibus, & Christi exemplis, praesertim vero mortificatione, & oratione cingatur. Virtus illa, quae sua pulchritudine oculos sponit capit, quid mirum, si & oculos seruatorum eius, nempe Angelorum, & hominum, magna admiratione corrumpat? Certè Angelis pulchra est anima Casta, quae in hoc rusticorum pago splendorem aulicorum caelestium emulatur. Certè & hominibus pulchra est, quae ita statui eorum deliciae carnis fusco praefertur. Bernardus quidem perpetuam Castitatem liliū vocans, huiusque nominis causam assignans, eam ad Castitatis pulchritudinem refert,

A De hac igitur gratia lilij, in quo vitis nostra floruit, locuturi videamus, vera luce nos illuminante, quare tanta virtus per liliū figuretur. Et manifestè quidem occurrit, quia propter candoris munditiam, quae ille flos ceteris floribus est praeratus. Hinc sanè munditia virginis merito figuratur typo lilij. Nullus praeterea alius flos vel ipso prospectu tantum praese fert gratiae, quantum hic vnus: quare merito mundissima, & omnibus piis gratiosa virginitas per hunc figuratur florem. Et Beatus Martinus apud Sulpitium, Castitatem perpetuam agro suauolentibus floribus confito similem esse affirmavit. Cum enim vidisset pratum ex parte à bobus depastum, ex parte à porcis suffossum, ex parte penitus illaesum, & pulcherrimis floribus decoratum, dixit: Speciem gerit illa pars coniugij, quae pecore depasta, etsi non penitus gratiam amisit herbarum, nullam tamen florum retinet dignitatem. Illa vero, quam porci, peccora immunda, foderunt, fornicationis imaginem foedam praetendit: ceterum illa portio, quae nullam sensit iniuriam, gloriam Virginitatis ostendit, herbis foecunda luxuriat, foeni in ea fructus exuberat, & ultra omnem speciem distincta floribus quasi gemmis micantibus ornata radiat: beata species, & Deo digna: nihil enim Virginitati est comparandum. Haec ille. De liliis agri dictum est à Domino: Nec Salomon in omni gloria sua coepetit, ut vnum ex istis. Si autem liliū vnum pulchritudinem illius regis superat, quanta erit pulchritudo Castitatis, quae tam eximia est, ut omni florum & rosarum pulchritudini praeratur: Hoc sanè nec mens concipere, nec lingua valet explicare.

B Nec solum Castitatis pulchritudo terrae pulchritudinem superat, verum, & Angelorum pulchritudini se coequat. Nam de hominibus ad caelestia translatis, vbi nuptiarum functio cessabit, dictum est: In resurrectione neque nubent, neque nubentur, sed erunt sicut Angeli Dei. Quare, inquit Chrysostomus: Cum de icianijs, aut eleemosynis, ceterisque virtutibus spiritualibus locutus fuisset, nunquam Angelorum similitudinem introduxit, nisi cum de soluto viri & mulieris coitu loqueretur, dicens: Neque nubent, neque nubentur, sed sunt sicut Angeli Dei in caelo? Quonia sicut omnes actus carnales opera sunt animalium, praecipue tamen actus libidinis, opus est animalium: sic & omnes quidem virtutes spirituales, res sunt Angelicae, praecipue tamen Castitas res est Angelica. Per hoc enim solum singulariter homines Angelis assimilantur, & vincitur natura virtutibus. Ideo dicit: neque nubent, neque nubentur, sed sunt sicut Angeli Dei in caelo. Sicut enim quando hoc agimus, quod animalia habent nobiscum commune, animalia esse nos profiteamur: sic quando illud agimus, quod est extra naturam carnalem, naturam carnis egredimur, & Angelis coequamur. Et Cyrillus. Omnes autem Castitatis cursum, Dei gratia curramus, iuuenes & virgines, senes cum iunioribus: non in superantiam exercentes, sed laudantes nomen Domini. Non ignoremus castitatis gloriam: Angelica enim est corona, & supra hominem haec perfectio: parcamus corporibus quae lucere debent sicut sol. Ne propter paruam voluptatem, ratum ac tale corpus polluamus. Haec illi. Certè tanta est Angelicae naturae dignitas, tantus splendor, ut homo carne circumdatus, eum sustinere non possit. Et ideo Ioannes videns Angelum Dei, cecidit ad pedes eius tamquam mortuus. Quanta ergo erit dignitas Castitatis, quae Angelorum dignitati similis aestimatur? Hanc non vident carnales homines, & ideo castos viros honorare nesciunt: nam

Bern. de pass. Domini. c. 28.

Sulpit. dial. 2. de virtut. Mar. c. 7.

Matth. 6. 29.

VIII.

Matth. 22. n. 30.

Chrysost. hom. 42. in imperficiō.

Cyroll. Hierosol. catech. 12.

Apocal. 1.

Pf. 36. 4.

Ber. ser. 4. Quae. 4. arag.

VII.

Cant. 2. 6.

Climac. grad. 16.

I X.

si splendorem animæ Casta, & spurcitas carnis conculantur aspicerent, præ reuerentia & timore in conspectu illius obstupescerent. Hunc certè splendorem vidit Climacus, qui dixit, Castitatem non tantùm Angelicam esse virtutem, sed Dei quoque similitudinem continere.

Est etiam Castitas similis cœlestibus, in ea, quam menti infert, tranquillitate, & quiete. In hoc namque cœlestia à terrestribus dissident, quòd hæc sicut mutabilitati, ita & perturbationibus patent, & quasi sæua tempestate abtepta huc illucque iactantur. Illa verò mutationibus rerum terrenarum exempta tranquilla quadam pace fruuntur. At consuetudo carnalis sicut res ad terram pertinens, turbationibus & bellis subiecta est. Caro aduersus spiritum concupiscit; reluctante voluntate, eiusque non spectato consensu impuris motibus inardescit; sensibus vndique vagatur, cogitationibus obscœnis vrgetur. Nihil est in homine incontinentem, quod non bellum sonet, & defectionem à lege rationis meditetur. His accedunt curæ innumerabiles de impinguando corpore, de inquirendis indumentis lasciuia feruientibus, de parandis aliis, sine quibus non erit compari satisfactum. Vnde momentanea delectatio inæquali multiplicium anxietatum pretio exsoluitur. Castitas è contrà, quæ res cœlestis est, dum corpus continet, dum sensus cohibet, dum cogitationem ad bonum ligat, dum modico contenta est, quasi sereno cœlo perfruitur, & non habet vnde bellis assibus vrgeatur. Quæta est continentia vita, inquit Hugo, quam non inquietat vxoris suspicis, non sollicitant ancillarum sumptus, nec conturbat filiorum pueritas. Quæ mundiciæ gignit florem puritatis pacis fructum, bonæ conscientia profert odorem. Hæc tergit carnis maculas, animam sincerat, restringit cogitationum fluxus. Si quis autem vxoris non est expertus incommoda, experto credat. An non cœli habitatores in pace sunt? Sed in cœlo est patria Castitatis, inquit Ambrosius, hic aduena est, quid mirum si ei pacem & tranquillitatem absturbamus? In cœlo quidem illa habitat, quia non solum concupiscentias, verùm & curas terrenas deserit, & se quotidie cogitationibus, & desiderijs cœlestibus infert. In cœlo habitat, in quo suum thesaurum recondidit, suas opes collocauit; & vbi est thesaurus cuiusque, ibi est & cor eius. In cœlo habitat, quoniam licet corpus in terra habeat, spiritum verò à terrenis elongat, qui dum à terra conatur discedere, debet in cœlestibus habitare. Propter hanc autem pacem, qua Castitas pollet, lectulo Christi signata est: quia lectulus est locus quietis, & pacis. [En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israël.] Pacificus hic rex, qui pax nostra est, qui pacem attulit his qui prope & his qui longè sunt, non dubium quin in lectulo pacifico requiescat. Lectulus verò eius Castitas, aut cor castum, & mundum est, cum se inter lilia pascatur, & in animas sanctas se transferat. Hunc lectulum in virgine elegit, quia in ventre eius virgineo latere voluit, ab eoque sine latione incorruptionis exiuit, & non in alio, quàm in gremio virgineo paulauit. Et eundem lectulum in sanctis animabus inquirat: quòd si impudicitia turpetur, statim cum indignatione discedit. Eum autem lectulum sexaginta fortes ambiunt, multæque virtutes custodiant, gladios femori applicant, & excessus carnis abscindant. Ipsæ præsentur, & oculos, linguam, & manus, & cogitationem, & reliqua in officio continent, vt cor castum à sua quiete & tranquillitate non decidat.

Hugo, li. de nutritis carnal. c. 1.

Ambr. 1. de virgi.

Cantic. 3. 7.

X.

Castitatis etiam est, homines sibi deditos à peri-

culis innumeris liberare. Nam sicut quædam est homini innata nobilitas, vt virgines etiam incognitas tueatur, & solum puritatis seruanda gratia ab impuris hominibus eas protegat: ita Deus animas castas, quasi ob decus mundiciæ maiori amore dignas & in magna reuerentia ab Angelis habitas, ob eorum mundiciam speciali protectione defendit. Id eoque Castitati magnum periculorum euasio tribuitur. Quare Damascenus ait: Noè cum arcam ingrederetur, atque hoc ei munus imponeretur, vt mundi femina custodiret, huiusmodi iullum accepit: Ingredere, inquit, tu, & filij tui, & vxores filiorum tuorum. Quibus verbis eos ab vxoribus distraxit, vt Castitatis adminiculo pelagus, atque vniuersum illud mundi naufragium effugerent. At verò compresso diluio: [Egrederere, inquit, tu, & vxor tua, & vxores filiorum tuorum.] En rursus quo pacto propagationis causa matrimonium permillum sit. Elias deinde, ille, inquam, ignem spirans auriga, ac cœli-peta, an non cœlibatum amplexus est, cuiusque virtutem humana conditione præstantior euectio comprobauit? Quis cœlos clausit? Quis mortuos ad vitam reuocauit? Quis Iordanem scidit? An non Elias? Quid discipulus ipsius Eliseus, an non cum eiusdem virtutis speciem edidisset, spiritus gratiam, quam duplam petiuert, est consecutus? Quid tres pueri, non ne cum virginitatem coluissent, ignis ardorem superarunt, id videlicet per virginitatem adepti, vt eorum corpora igne confici minimè possent? Nam quid de Daniele dicam, cuius corpus virginitate ita obduratum est, vt ferarum dentes ei infingi nequiverint? Hæc Damascenus. Quid quòd ipsa per se Castitatis virtus à luxurie innumeris malis nos liberat, quæ Beatus Cyprianus, consortium clericorum & mulierum damnans, latè prosequitur. Nec erit molestum partem verborum tanti Doctoris audire. Respicite quanta mala conuersatio pluralitatis huius acquirit, quæ non nisi corruptionem seminat, pullulat vitia, cupiditatem concipit, ignominiam parit, rabiem concitat, porrigit furiam, lasciuiam pascit, petulantiam nutrit, casus exaltat, ruinas ædificat, naufragijs velificat, perditione gaudet, interitum fouet, cõsultationem mercatur, thesaurizat opprobrium, criminationes exaggerat, accusationes inflammat, & cateruatim semel in fascem glomerans numerosas indagines captionum, per infinita dedecorum, multiplices mores inuehit in perniciem perditorum. Tot itaque, & tantas strages calamitatis, & pessimæ conuersationis nemo profernit, nemo calcat, nemo funestat, nisi singularis Castitas sola: quæ munimen inuictum est sanctimonie, & expugnatio fortis infamiae; fortitudinis firmitas, & lasciuia petulantis infirmitas; probitatis præsidium, & improbitatis excidium; animæ victoria, & corporis præda: vbertas gloriarum, & sterilitas criminum; pronuba sanctitatis, & repudium turpitudinis; sinceritatis indicium, & abolitio scandalorum; exercitium continentia, & euacuatio tota luxurie; pax secunda virtutum, & debellatio iniqua bellorum; puritatis culmen, & libidinis carcer; honestatis portus, & ignominia naufragalis locus. Et cætera, quæ sequuntur, non minùs vera, quàm omnibus nota. Ob id ergo solum, si nihil aliud intercederet, Castitas diligenda esset, quòd ignominias & infamias, & pericula à nobis arceret, & quasi in quodam munimine & securitate constituit.

Damasc. lib. 4. de orib. c. 25. Genes. 7. c. 13. 6. 7. 1.

n. 8. 16

4. Reg. 1.

Dan. 3.

Cyp. de virg. clericorum.

XI.

Ad hoc etiam pertinet quòd Castitas salus est corporis, & longeuitas quædam, ac incunditas vita. Salus quidem corporis, quoniam morbos illos à Castis depellit, plurimos numero, & infames qualitate,

quos

quos luxuria secum importat. Hos recensere nostrum non est. Sed vide tu corpora impudicorum, & audi sententiam medicorum, & nihil aut infalubrius, aut pestilentius incontinentia corporibus humanis agnosces. Nam pedum dolores, inquit Chryso-
 stomus, capitis vertiginem, subitaneas mortes, & caetera, quibus febris, atque languores corporis comparantur, ex luxuriis atque voluptatibus aiunt generari, & tanquam de fonte noxio riuos ad corporum lationem, & ad animorum perturbationem commeari testantur. E contra vero continentium caro, aut sana est, & munda, aut si ex aliis causis infirma, intimo tamen quodam vigore roborata, ut possit imbecillitatem magna ex parte superare, & virtutis actiones exercere. Est etiam longevitas vitae, cum Castitas humidum radicale, ex quo tota vita dependet, durabile faciat, & prout rei corruptibili convenire potest, in magna integritate conseruet. Ac demum est aetatis nostrae iucunditas: nam dum impuras voluptates recitit, iuuentuti vigorem, virili aetati tranquillitatem, & senectuti venerationem impertit. Phoenix comparem nescit, & quasi in praemium integritatis, aut (si melius loquendum est) in signum praemij, quod Castis promittitur, cum se ipsum statutis temporibus remouet, nunquam ad imbecillitatem, aut ad mortem senescit. Hoc Castitatis bonum in Iudith manifestè conspicitur. Cum enim post mortem mariti in florida aetate, in insigni pulchritudine, & diuitiis multis esset castissima, & ideo in omnibus famosissima, & terneret Dominum valde, nec reperiretur, qui diceret de ea verbum malum, [vixit in domo viri sui annos centum quinque,] ut tam diuturna aetas esset quasi quoddam Castitatis insignis. Sed quid signa querimus, cum experimentum teneamus? Certè pugiles ut corporis vires seruent, & victoriam repotent in certamine, à Venere se abstinent. Quod & animaduertit Chryso-
 stomus sic scribens: Neque enim inebriati licet certantibus, neque scortari, ne vires deficiant, neque circa alia vacare, sed ab omnibus simul abstinendo solummodo suis vacant certaminibus. Quin & apud nostros, qui margaritas extrahunt à mari, curae maximae est Aethiopes huic ministerio seruientes à Venerea voluptate profus arce. Longa enim experientia compierunt eos post coitum, habitum continere non posse, & in mari demersos post paululum suffocari. Propterea quidam scitè dixit, hamum margaritarum Castitatem esse: & verè ita est, quoniam Castitas veras margaritas, id est, virtutes apprehendit. Sed quid moror? Deus profectò vitam hominis ob luxuriam decurtauit, ut sciamus eam Castitate protelari: Non permanebit, ait, Spiritus meus in homine, quia caro est, [quia nimirum carnis scdatus criminibus, & voluptatibus impuris infectus: [eruntque dies illius centum viginti annorum.]] O quanta dierum hominis imminutio! ut illi, qui antea vivebant septingentis, octingentis, & nongentis annis, & eo amplius, iam eorum aetas centum annorum breuitate claudatur. Execratus enim iniustitiam prioris saeculi Deus, inquit Lactantius, ne rursus longitudo vitae causa esset excogitandorum scelerum, paulatim per singulas progenies diminuit hominis aetatem, atque in centum, & viginti annis metam collocauit. Libido & immunditia & ex natura sua, & ex lege Dei vitam hominum abbreviat. Castitas igitur vitam protelabit, & salute ac iucunditate complebit. Et, ut dixit Ecclesiasticus: Melius est corpus validum, quam census immensus. Non est census super censum salutis corporis, & non est oblectamentum super cordis gaudium: quod sci-

licet à corporis sanitate procedit, & in immensum, gaudium à diuitiis, aut ab honoribus ortum exuperat. Quid restat, nisi ut quis voluptates illicitas, propter ipsam voluptatem, ex corporis incolumitate manantem deserat, & saltem propter hunc abiectum finem se ipsum contineat?
 Postremum tandem sit Castitatis elogium, quòd omnia à Deo creata Castitatem amant, & aliquam similitudinem, aut odorem eius habere curant. Nulla enim est res, quae non sua integritate gaudeat, & scissionem sui, ac corruptionem non fugiat. Nulla, quae mundiciam sui non diligat, & infici ac scdari non extimescat. Nulla, quae in eo statu, in quo condita est, conseruari non appetat, & ab eo decidere, & in peius labi non horreat. Tanta vis est probitatis, & Castitatis, inquit Augustinus, ut omnis, vel penè omnis moueatur eius laude humana natura, nec vsque adeò sic est turpitudine vitiosa, ut totum amittat sensum honestatis. Vnde si homo, qui in hac re solet esse miserior, Castitatem ipsam, quam saepe fugit, laudat, & diligit; nulla profectò est creatura, quae non in eius laudem amoremque conspiret. O igitur virtus praestantissima Castitatis, atque pulcherrima, quae coniugio humano generi admodum necessario, & à Deo ipso instituto praepone-
 ris. Tu intellectum illuminas, & ad capiendas scientias, & cognoscenda diuina, & humana disponenda, dissoluis. Tu voluntatem à compedibus carnis, & à vinculis voluptatum liberat, & dominam, ac sui compotem facis. Tu veris diuitiis cultores tuos, non solum spiritualibus, sed & temporalibus implet. Tu eos maximo honore ac veneratione prosequeris. Tu miram animo & corpori dulcedinem, ac suauitatem attribuis. Inest tibi incredibilis pulchritudo, quam tempus edax, aut aetas annosa non aufert. Ita supra res humanas sedem obtines, ut caelestibus spiritibus coaerqueris. A te tranquillitas mentis, & corporis manat, & aduersus pericula fidele refugium, & tutissimum incolumitatis carnis praesidium. Non ergo mirum, si te terrestria diligant, & caelestia quasi in tuo complexu quiescant. Gloriantur & nuptae, inquit Hieronymus, cum à virginibus sint secunda: [Crescite, ait, & multiplicamini, & replete terram.] Crescat, & multiplicetur ille, qui impleturus est terram. Tuum agmen in caelis est. Crescite, & multiplicamini. Hoc expletur edictum post paradysum, & nuditatem, & ficus folia, auspiciantia praeiriginem nuptiarum. Nubar, & nubatur ille, qui in sudore faciei comedit panem suum, cuius terra tribulos, & spinas generat, & cuius herba sentibus suffocatur. Meum semen centenaria fruge fecundum est. Non omnes capiunt verbum Dei, sed hi, quibus datum est. Alium, eum quod necessitas faciat, me voluntas. Tempus amplexandi, & tempus abstinendi à complexibus, tempus mittendi lapides, & tempus colligendi. Postquam de duritia nationum generati sunt filij, Abrahamae, ceperunt sancti lapides volgi super terram. Pertransiunt quippe mundi istius turbines, & in curru Dei, rotarum celeritate voluuntur. Confluunt tunicas, qui inconfutam desursum unicam perdiderunt, quos vagitus delectat infantium, in ipso lucis exordio fleru lugentium, quòd nati sunt. Eua in paradiso virgo fuit; post pelliceas tunicas, initium sumpsit nuptiarum. Tua regio paradysus est. Serua, quod naeta est, & dic: Reuertere, anima mea, in requiem tuam. Haec ille.] Tu igitur, o puritas mentis, & corporis es, in qua requiem habemus, propter quam coniugium honore dignis existimamus. Nam coniugium honorabile est, quia genus humanum mul-

XII.

Augu. 2. de ciuit. c. 26.

Hierony. epist. 22. ad Eustochium. Genes. 1. 28.

Ps. 114. 7.

tiplicat,

Chrysof. hom. de Iona. 10. 1. in pas.

Iudith 16. 28.

Chrysof. hom. 23. in 1. ad Corinth.

Gen. 6. 3.

Lactant. lib. 2. in sit. c. 14.

Eccles. 30. 16.

tiplicat, honorabilis verò, quia virgines procreat, laudabile, quia pro suo modulo te Castitatem feruat, laudabilis, quia eos generat, qui te perfectè custodiant. Bonum, quia secundum præscriptum Dei mundum à promiscuo concubitu liberat, melius, quia illorum initium est, qui purissimos integritatis amplexus affectant. Te ergo Castitatem quasi coniugij finem diligamus, & amplectamur, & medium propter te institutum alijs, qui solùm ad terram implendam inhient, assignemus.

*Primus gradus Castitatis, voto omnes
carnis voluptates abicere.*

CAPVT V.

Chryso-
stom.
hom. 21.
ex varijs
Matth.
locis. &
in imper-
fecto. ho.
32.

Ambr. li.
1. de vi-
duis.

Bona-
de
gradib.
virtut. c.
4. tom. 1.

Iob. 31. 1.

1. Cor. 6.
18.

Cassian.
colloq. 12.



Nunc ad Castitatis gradus explicandos accedamus, quos Patres non eadem ratione numerant. Chryso-
stomus enim duorum tantum mentionem fecit. Primus, inquit, est gradus

Castitatis sincera virginitas; secundus autem, fidele coniugium, Ambrosius trium illorum graduum meminit, quos supra retulimus. Nam alia, ait, est Castitas virginalis, alia vidualis, alia coniugalis. Sed has magis Castitatis species, quam gradus estimamus. Bonaventura ergo aliter hos gradus distinguit. Altus, inquit, gradus est detestari gestus & tactus impudicos. Altior, detestari verba impudica. Adhuc altior, detestari voluntatem, vel concupiscentiam impudicam. Sicut dicit Iob: Pepergi fœdus cum oculis meis.] Et postea. Item altus gradus castitatis est, esse castum per mundiciam carnis. Altior, per mundiciam mentis, quia per impudiciam maculatur corpus & anima, ut dicit Apostolus: Quodcumque peccatum fecerit homo, &c.] Altissimus, per imitationem exempli Castitatis Christi. Ioannes tandem Cassianus omnem Castitatis perfectionem in septem gradus partem distinguit. Primus, inquit, pudicitiae gradus est, ne vigilans impugnatione carnali monachus elidatur. Secundus, ne mens illius voluptatis cogitationibus immoretur. Tertius, ne femineo vel tenuiter ad concupiscentiam moueatur aspectu. Quartus, ne vigilans vel simplicem carnis perferat motum. Quintus, ne cum memoriam generationis humanae, vel tractatus ratio, vel necessitas lectionis ingererit, subtilissimus mentem voluptariae actionis perstringat assensus. Sextus, ne illecebrosus phantasmatis feminarum, vel dormiens illudatur. Septimus, qui paucissimorum est, & specialiter diuini muneris largitate collatus, ut eò usque mens nostra Castitatis ipsius puritate formetur, ut etiam ipso naturali motu carnis emortuo, illum obscenum liquorem omnino non perferat. Hac ille multis omisit.] Sed eos ad minorem numerum Castitatis latitudinem contrahentes, & partim alio modo istos gradus prout statui religioso conueniunt explicantes, eorum tractationem pro more prosequamur.

Sit igitur primus & infimus Castitatis religiosa gradus, cum quis siue post vitam, siue villo Venerae voluptatis experimento transactam, siue post expertas in coniugio, licet, vel extra coniugium, illicitè, carnis voluptates, de cætero ob desiderium puritatis, & amorem Dei, se caritum humilissimi voluptatibus statuit, & se voto ad id præstandum obstringit. Hinc enim incipit religiosa

A professio, quæ ex triplici Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ voto componitur: & ideo inde debet nostra, quæ digna sit religioso nomine, Castitas inchoare. Nam licet per multos annos Castus, aut per totam vitam virgo fueris, si tamen nondum te voto ligaueris, & licet votum habeas, si illud de-
nuo in religione approbata nondum emiseris, tua Castitas virtus quidem erit, sed pars religiosa vitæ, qua Deo nos totos consecramus, aut Castitas religiosa non erit. Si iam hunc gradum habes Castitatis, gaude, quia gratissimum Domino animæ & corporis tui holocaustum obtulisti: quia Castitatem tuam, quam antea custodiebas, Deo gratiorem & acceptiorem per votum effecisti: quia religiosa vitæ adiumentis, & multitudine auxiliorum diuinorum, quæ religiosis erogantur, eam mirificè roborasti. Si verò nondum hunc gradum es assecutus, quia adhuc in tyrociniis religionis probaris, vel extra in sæculo manens ad religionem vocaris, multa sunt, quæ te ad hunc Castitatis modum accipiendum impellant. Ex his autem tria tantum tibi propono, quæ secundum diuersum statum animæ tuæ tibi proderunt: alterum luxuriæ fœditas; alterum; nuptiarum incommoditas; tertium, huius Castitatis utilitas.

B Aliqui enim hoc genus religiosa Castitatis venentur arripere, quia illicitæ voluptatis nexibus implicentur, & in cæno luxuriæ amant volutati. Augustinus hoc impedimento tenebatur, ne ad Deum sequendum accederet, ut ipse in suis Confessionibus latè prosequitur. Vocabat illum Dominus: Et non erat omnino, inquit, quid responderem veritate conuictus, nisi tantum verba lenta & somnolenta: Modò, ecce modò, sine paululum. Sed modò, & modò non habebant modum: & sine paululum in longum ibat. Frustrà condelectabar legi tuæ, secundum interiorem hominem, cum lex alia in membris meis repugnaret legi mentis meæ, & captiuum me duceret in lege peccati, quæ in membris meis erat. Eodem etiam obstaculo multi illigantur ne audeant Castitati religiosa se dedere, quos obsecro ut fœditatem luxuriæ confiderent. Luxuria namque licet non sit omnium peccatorum grauissimum, at est omnium peccatorum fœditissimum, adeò ut nomen fœditatis obtinerit.

C Vocatur enim turpitudine, obscenitas, spurcitia, & si quæ sunt alia nomina, quæ fœditatem significant. Peccatum hoc magis quam aliud ab hominis dignitate nos elongat, & ad belluarum rationis expertium vilitatem deiicit, & ita rationem obsecurat, ut homo luxuriæ deditus quodammodo stolidum iumentum esse videatur. Immo & iumento insipientior, quoniam hoc verberare & fuste à cibo vitæ retrahitur, impudicus verò, nec flagello infamiae ab impijs mulieris amplexibus auocatur. Atque: Verberauerunt me, sed non dolui, traxerunt me, & ego non sensi.] Alijs peccatis homo in alios peccat, luxuria in se ipsum peccat, & corpus suum impuritate dilaniat. Qua ratione Paulus ad vitandam fornicationem hortatur. Fugite, inquit, fornicationem. Omne peccatum quodcumque fecerit homo, extra corpus est, qui autem fornicatur, in corpus suum peccat.] Quid est, in corpus suum peccat? An qui se usque ad ingluuiem cibus & potibus ingurgitant, qui se ipsos vulnerant, & suffocant, aut alio genere mortis conficiunt, non peccant in corpora sua? ita sanè. Sed hi non videntur nisi extra corpus peccare, si peccatum hoc cum luxuriæ cõferatur crimine. Tam fœdum enim est, & ab hominis dignitate abhorrens meretrici commisceri, & corpus

August.
8. Conf.
cap. 5.

Proserp.
23. 25.

1. Corint.
6. 18.